

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Οι άκλιτες λέξεις που μπαίνουν **μπροστά από άλλες λέξεις** και φανερώνουν μαζί τους **τόπο, τρόπο, χρόνο, ποσό** κ.τ.λ. λέγονται **προθέσεις**.

Οι προθέσεις είναι:

α) Μονοσύλλαβες: με, σε, για, (ε)ως, προς, πριν, σαν

β) Δισύλλαβες: κατά, μετά, μέχρι, παρά, αντί, από, χωρίς, δίχως, λόγω

γ) Τρισύλλαβες: εναντίον, εξαιτίας, μεταξύ, ίσαμε

Προσοχή! Η πρόθεση **σε** ενώνεται με τα άρθρα που αρχίζουν **τ**, ενώ το **ε** φεύγει, σχηματίζοντας έτσι μια λέξη:

Π.χ. σε + τον = στον , σε + την = στην

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Οι άκλιτες λέξεις που συνοδεύουν (προσδιορίζουν) κυρίως τα ρήματα και φανερώνουν **τόπο, τρόπο, χρόνο, πόσο** κ.ά. λέγονται **επιρρήματα**.

Τα επιρρήματα ανάλογα με τη σημασία τους είναι:

Τοπικά: Φανερώνουν **τόπο** και απαντούν στην ερώτηση **πού;**

Π.χ. εδώ, εκεί, αλλού, πάνω, κάτω, μέσα, έξω, απέναντι, ψηλά, πίσω, πλάι κ.τ.λ.

Χρονικά: Φανερώνουν **χρόνο** και απαντούν στην ερώτηση **πότε;**

Π.χ. τότε, τώρα, πριν, ύστερα, χτες, αύριο, κάποτε, νωρίς, πέρσι, φέτος, ποτέ κ.τ.λ.

Τροπικά: Φανερώνουν **τρόπο** και απαντούν στην ερώτηση **πώς;**

Π.χ. έτσι, αλλιώς, καλά, κακά, γρήγορα, ήσυχα, όπως, καθώς, μαζί κ.τ.λ.

Ποσοτικά: Φανερώνουν **ποσό** και απαντούν στην ερώτηση **πόσο;**

Π.χ. τόσο, πολύ, καθόλου, περισσότερο, λίγο, πιο, αρκετά, κάμποσο, όσο κ.τ.λ.

Βεβαιωτικά: Φανερώνουν **σιγουριά, επιβεβαίωση**

Π.χ. ναι, μάλιστα, βέβαια, βεβαιότατα, αλήθεια, αληθινά, σωστά

Αρνητικά: Φανερώνουν **άρνηση**

Π.χ. όχι, δεν, μη(ν), όχι βέβαια

Διστακτικά: Φανερώνουν κάποιο **δισταγμό**.

Π.χ. ίσως, τάχα-τάχατε, δήθεν, πιθανόν, άραγε

Σύνδεσμοι λέγονται οι άκλιτες λέξεις που συνδέουν λέξεις ή προτάσεις.

Παρατακτικοί

1. Συμπλεκτικοί: και, κι, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ
2. Διαχωριστικοί: ή, είτε
- 3α. Αντιθετικοί παρατακτικοί: μα, αλλά, παρά, όμως, ωστόσο, μόνο, όχι μόνο, αλλά και
4. Επεξηγηματικός: δηλαδή

Υποτακτικοί

- 3β. Αντιθετικοί Υποτακτικοί(εναντιωματικοί): αν και, ενώ, μολονότι, παρ' όλο που,
ακόμη κι αν, και να, και αν
5. Ειδικοί: πως, που, ότι
6. Χρονικοί: όταν, σαν, αφού, αφότου, πριν, μόλις, ώσπου, καθώς, ενώ, όποτε, προτού, ωσότου, μέχρι που, μέχρι να
7. Αιτιολογικοί: γιατί, διότι, επειδή, αφού, μια και, μια που
8. Υποθετικοί: αν, εάν, σαν, άμα, εφόσον, εκτός κι αν
9. Τελικοί: να, για να
10. Αποτελεσματικοί: ώστε, που
11. Διστακτικοί: μη(ν), μήπως
12. Ερωτηματικοί: αν, μήπως

Παιδιά, θα πρέπει θυμηθούμε τα επιρρήματα και τις προθέσεις. Από τους συνδέσμους θα μάθουμε προς το παρόν μόνο τους χρονικούς. Καλό απόγευμα!

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Οι άκλιτες λέξεις που μπαίνουν μπροστά από άλλες λέξεις και φανερώνουν μαζί τους τόπο, τρόπο, χρόνο, ποσό κ.τ.λ. λέγονται προθέσεις.

Οι προθέσεις είναι:

με, σε, για, ως, προς, πριν
κατά, μετά, παρά, αντί, μέχρι, από, δίχως, χωρίς, λόγω
εναντίον, εξαιτίας, μεταξύ, ίσαμε

Προσοχή! Η πρόθεση **σε** ενώνεται με τα άρθρα που αρχίζουν **τ**, ενώ το **ε** φεύγει, σχηματίζοντας έτσι μια λέξη:

Π.χ. σε + τον = στον , σε + την = στην

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Οι άκλιτες λέξεις που συνοδεύουν κυρίως τα ρήματα και φανερώνουν τόπο, τρόπο, χρόνο, πόσο κ.ά. λέγονται επιρρήματα.

Τα επιρρήματα ανάλογα με τη σημασία τους είναι:

Τοπικά: Φανερώνουν **τόπο** και απαντούν στην ερώτηση **πού;**

Π.χ. εδώ, εκεί, αλλού, πάνω, κάτω, μέσα, έξω, απέναντι, ψηλά, πίσω, πλάι κ.τ.λ.

Χρονικά: Φανερώνουν **χρόνο** και απαντούν στην ερώτηση **πότε;**

Π.χ. τότε, τώρα, πριν, ύστερα, χτες, αύριο, κάποτε, νωρίς, πέρσι, φέτος, ποτέ κ.τ.λ.

Τροπικά: Φανερώνουν **τρόπο** και απαντούν στην ερώτηση **πώς;**

Π.χ. έτσι, αλλιώς, καλά, κακά, γρήγορα, ήσυχα, όπως, καθώς, μαζί κ.τ.λ.

Ποσοτικά: Φανερώνουν **ποσό** και απαντούν στην ερώτηση **πόσο;**

Π.χ. τόσο, πολύ, καθόλου, περισσότερο, λίγο, πιο, αρκετά, κάμποσο, όσο κ.τ.λ.

Σύνδεσμοι λέγονται οι άκλιτες λέξεις που συνδέουν λέξεις ή προτάσεις.

Παρατακτικοί

1. Συμπλεκτικοί: και, κι, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ
2. Διαχωριστικοί: ή, είτε
- 3 Αντιθετικοί: αλλά, όμως, μα, ωστόσο
4. Επεξηγηματικός: δηλαδή

Υποτακτικοί

5. Εναντιωματικοί: αν και, ενώ, μολονότι, παρ' όλο που, ακόμη κι αν, και ας, και να, και αν
6. Ειδικοί: πως, που, ότι
7. Χρονικοί: όταν, σαν, αφού, αφότου, πριν, μόλις, ώσπου, ωστόσο, καθώς, ενώ, όποτε, προτού, μέχρι που, μέχρι να
8. Αιτιολογικοί: γιατί, διότι, επειδή, αφού, μια και, μια που
9. Υποθετικοί: αν, εάν, σαν, άμα, εφόσον
10. Τελικοί: να, για να
11. Αποτελεσματικοί: ώστε, που
12. Διστακτικοί: μη(ν), μήπως

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΛΩΣΣΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:..... ΤΑΞΗ:Ε΄

Ασκήσεις:

1. Βάζω τις προθέσεις της παρένθεσης στα κενά των παρακάτω προτάσεων: (μετά, χωρίς, ίσαμε, για, σε, με)

- Τρέχοντας έφτασα _____ το σπίτι του παππού.
- Φύγαμε _____ τις πέντε το απόγευμα.
- Το έκανα _____ τη θέληση μου.
- Έκανα τα μαθήματα μου _____ μια ώρα.
- Μου έδωσε ένα βιβλίο _____ εικόνες.
- Τράβηξε _____ το σπίτι του.

2. Ενώνω την πρόθεση **σε** με τα άρθρα που αρχίζουν από **τ** και συμπληρώνω:

- Έρθε _____ σπίτι μας ο δάσκαλος.
- _____ εκδρομή θα περάσουμε πολύ ωραία.
- Η άσκηση είναι γραμμένη _____ πίνακα.
- Θα λάβουμε μέρος _____ αγώνες.
- Η γιαγιά κάθε απόγευμα πηγαίνει _____ κόττες.

3. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τους εμπρόθετους προσδιορισμούς που φανερώνουν τόπο:

(στο κέντρο, στην αλάνα, στο σχολείο, στο χωριό, στο δάσος)

- Το κτήμα μας _____ είναι μεγάλο.
- Οι μαθητές περνούν όμορφα _____.
- Τα παιχνίδια _____ σταμάτησαν.
- Οι δρόμοι _____ της πόλης είναι φωτεινοί.
- Η Κοκκινοσκουφίτσα χάθηκε _____.

4. Βρίσκω ένα επίρρημα που να ταιριάζει:

- Το μπουφάν σου έπεσε _____.
- Η Μάγδα πηγαίνει στο σχολείο _____ με την αδερφή σου.
- Έφαγα _____, δε θέλω άλλο.
- Αν έρθεις _____, θα προλάβουμε.
- Τα παιδιά βρίσκονται _____ στην αίθουσα.
- _____ ξέρω αν είναι στο σπίτι. _____ να έφυγε.
- Το πουλί πέταξε _____ κι έφυγε.

5. Συμπληρώνω τις φράσεις με επιρρήματα ,που θα φτιάχνω από τα επίθετα της παρένθεσης (τελειώνουν όλα σε –ως)

(έκτακτος, συνεχής, ευχάριστος, σπάνιος, άδικος)

- Αναγκάστηκα να φύγω εκτάκτως.
- Αυτός _____ απουσιάζει από τη δουλειά του.
- Να σε βοηθήσω _____, αν μπορώ.
- Τελευταία _____ μου περισεύει χρόνος.

- Ο Δημήτρης _____ τιμωρήθηκε